

ECVO

- det nya ögonlysningsintyget

Avelskommittén informerar

I skrivandets stund har det gått cirka fem månader sedan de nya ECVO intygen infördes i Sverige.

En del förändringar har införts, vissa diagnoser har fått nya benämningar, andra har sammanförts och hamnat under paraplybenämningar och nya har tillkommit.

Alla diagnoserna benämns numer på engelska, vilket oftast är liknande som det var innan men inte alltid.

Avelskommittén kommer hålla lite extra koll på resultaten under de kommande åren för att inte missa något som har betydelse för rasen.

Namnförlust

En annan sak vi också noterat är att den ögonlysande veterinärens namn numer inte står på SKK Hunddata.

Eftersom vi sen tidigare tyvärr fått erfara att ett antal ögonlysare misstolkat rasens normalvariation i ögonbotten som ett sjukdomstillstånd ser vi det som mycket olyckligt att vi inte längre kan se vem det är som gjort lysningen.

Styrelsen har därför beslutat att AK ska skriva till SKK, via SDHK, om detta och försöka få till stånd en ändring. Rapport om det kommer så snart vi har något att rapportera.

Adnexa

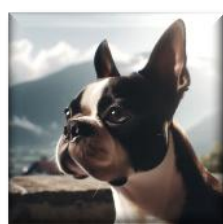
En av nyheterna med de nya intygen är att ögats kringområden också ska bedömas. Detta område kallas för adnexa och avser alla vävnader som omger ögat.

I adnexa ingår mer specificerat; ögonhålan, ögonlocken, ögonmusklerna, tårorganen samt konjunktiva (slemhinnan som täcker insidan av ögonlocken samt ögats yta).

Man har i viss mån tittat på detta även innan men nu har dessa områden egna fält på blanketten som ska fyllas i.

Skallformer och ögonen

Det finns många olika huvudformer på våra hundraser, man delar in dessa i tre huvudgrupper, mesocefal = den ursprungliga/normala skallformen (varglik), brachycefal =

Borzoi (till vänster) är ett exempel på en dolikocefal hundras medan bostonterrier (till höger) är exempel på en brachycefal hundras

den kortnosiga skallformen och dolikocefal = den långnosiga skallformen.

Hundens huvudform och kraniets anatomi har stor betydelse för hur ögat vilar på sin plats i skallen och det i sin tur kan ha påverkan på ögonhälsan. Alla avvikelser kan ha sina konsekvenser.

Den mesocefala skallformen

Vår ras är ett exempel på en ras med mesocefal skallform. Vi kan bland annat läsa i rasstandarden följande mening: "Avståndet från skallens bas till stopet skall vara lika med avståndet från stopet till nospetsen." Vilket är ett av kriterierna när man beskriver en mesocefal individ.

Optimalt för ögonhälsan

Den mesocefala skallformen anses vara optimal för ögonhälsan och för utformningen av adnexa.

Chinese crested dog har precis som vargen en mesocefal skullform

Den mesocefala skallen ger ett öga med mandelformad ögonöppning och det är placerat så att ögonlocken vilar naturligt och avspänt mot ögonytan. Ögonvitan kan ses som en liten trekant i yttre ögonvrån och när hunden sover är ögonlocken helt stängda och ögat osynligt. Flöde av tårar eller slem från ögat är inte att ses som normalt. Alla dessa detaljer tittar alltså nu veterinären på vid ögonlysning.

Exempel på mandelformade ögon

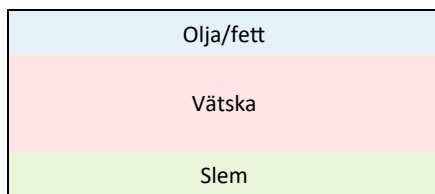

Ögonhälsan och tårarna

Nyckeln till ett friskt öga är tårfilmen som kontinuerligt smörjer ögat så att det kan fungera optimalt.

Tårarna är komponerade av tre olika lager; ett slem som binder vätskan till ögonytan, själva tårvätskan som bildas av tårkörtlarna

samt ett oljigt fett som bildas av små talgkörtlar i ögonlockskanterna och som både smörjer och hindrar tårarna från att avdunsta alltför fort och därmed också skyddar ögat från uttorkning.

Schematisk bild över tårfilmens olika lager

Tårvätskan är komplex och innehåller en mängd olika för ögat viktiga ämnen som skyddar mot både infektion och inflammation och befrämjar läkande av de pyttesmå skador som ständigt uppstår på hornhinnan.

Tårkörtlarna

Varje öga har två tårkörtlar, en finns under det övre ögonlocket den andra finns under blinkhinnan även kallad "det tredje ögonlocket".

Tårkörtlarnas läge markerade med cerise färg

Om man tittar noga kan man se en del av blinkhinnan i den inre ögonvrån som en halvmåneformad kant.

Tårkörtlarna producerar tårar under hela dygnet men mer under den vakna tiden, dessa töms ut i ögat genom ytterst små gångar.

Varje gång hunden blinkar så sprids tårfilmen ut jämt över ögat då blinkhinnan förs över ögats yta. Denna rörelse ser vi inte utan den pågår precis i den sekunden hunden blinkar och har ögonlocken stängda.

Var tjugonde sekund ungefär, blinkar hunden, under den tiden har tillräckligt mycket av tårvätskan dunstat för att ögat ska uppleva en irritation och en blinkreflex utlöses.

Blinkhinnan glider in över hela ögat och smörjer med nya friska tårar och för samtidigt bort de förbrukade tårarna tillsammans med alla partiklar som hunnit samlas på ögat.

Tårkanalerna

I detta ögonblick så uppstår samtidigt ett vakuum som gör så att den förbrukade tårvätskan inklusive skräp sugas in i ögats avloppssystem, nämligen tårkanalerna.

Det finns två tårkanaler, båda sitter i kanten på övre respektive undre ögonlocket mot den inre ögonvrån. Dessa kanaler går genom nosen i benklädda gångar som mynnar i näsborren ungefär i höjd med hörntänderna.

Om tårkanalerna är underutvecklade, saknas eller är tilltäppta kommer tårarna att trilla ut över ögonkanten och ge ett flöde av tårvätska under ögat och så kallade "tårränder" kan uppstå. Observera att det finns fler orsaker till rinnande ögon, exempelvis torrt/blåsigtt väder med mera.

De ses som brunröda missfärgningar i pälsen vid inre ögonvrån. Missfärgningen beror av att tårvätskan innehåller ett pigment som fastnar i hårstråna.

Tårkanalernas läge markerade med blå färg

Egen bedömning av adnexa

I de nya ögonlysningsintygen så ägnas adnexa en egen bedömning. Förutom att själva ögat ska bedömas så ska alltså också ögats kringområden bedömas.

Detta betyder att en hund kan vara utan anmärkning på själva ögonlysningen men ha en diagnos på adnexa eller tvärtom, eller ha diagnoser på både adnexa och öga.

Lite statistik

I statistiken för vår ras kan vi utläsa att under en femårsperiod 2020-2024 så har vi två diagnoser noterade hos SKK Avelsdata som rör adnexa.

Den första är Atresia Puncta Lacrimalis som betyder att hunden antingen helt saknar tårkanal eller har en underutvecklad trång tårkanal som inte fungerar fullt ut. Under dessa fem år har 14 individer befunnits ha denna diagnos.

Den andra diagnosen är Distachiasis, som innebär att ett eller flera hårstrån växer på kanten av ögonlocket och de kommer på så sätt att ligga mot ögats hornhinna där de irriterar ögat. I allvarliga fall kan det orsaka sår och allvarlig smärta för hunden. Under

dessa år har man funnit 3 individer som haft denna åkomma.

Under hela perioden av fem år (2020-2024) har 906 ögonlysningar utförts på 583 individer.

2025 ögonlysningar

I årets början ögonlystes 15 hundar med gamla intyget, detta var alltså innan användningen av ECVO startade. Samtliga hundar var utan anmärkning.

Till dags datum 2025-06-01 har därefter ytterligare 35 individer ögonlysts men med det nya ECVO-intyget.

2025 diagnoser adnexa

På den här tiden med ECVO-intyget har 5 individer fått adnexa diagnosen Lacrimal punctum atresia/micropunctum (avsaknad av eller underutvecklad tårkanal). Det är den enda adnexa diagnos som finns noterad.

2025 diagnoser ögon

Det som sticker ut är att under tiden ECVO- intyget använts har fyra hundar fått diagnosen "chorioretinopathy, primary retinal disease" (*Tidigare pigmentös chorioretinopati*)

Två av hundarna har tillägget "suspicious" (misstänkt) och två har tillägget "affected" (affekterad/sjuk). Ingen av hundarna är nämnvärt besläktade.

Detta har absolut fångat AK:s uppmärksamhet eftersom just denna form av retinopati (sjukdom i näthinna) är specifik för vår ras och har inte setts i statistiken på mycket länge.

Tidigare diagnoser

Vi har totalt sex hundar som finns i statistiken med diagnosen pigmentös chorioretinopati (PCR) mellan 2011 och 2014. Av dessa sex hundar har tre hundar lysts om och utan anmärkning. Två av hundarna har vid omlysning fått ändrad diagnos till "retinopati, ärftlig" och endast en av hundarna kvarstår med diagnosen PCR och den var heller ej omlyst efter den första diagnosen.

Det är fullt möjligt att PCR under åren som gått fått gå under paraplyet "retinopati" och att det nya intyget har mer specifika instruktioner om hur man ska diagnosticera och därför inte lämnar något annat utrymme än att beteckna det PCR i vår ras.

Om vi tittar på de fem åren 2020-2024 fick totalt 20 individer diagnosen "retinopati". Elva av dessa fick "ärftlig" som tillägg, åtta fick "ärftlighet kan för närvarande ej bedömas" och en fick "ej ärftlig".

Avelskommittén kommer att fortsätta följa utvecklingen av diagnoserna med det nya ECVO-intyget i största allmänhet men i synnerhet vara extra uppmärksam vad det gäller just diagnosen "PCR".

Detta eftersom det är en allvarlig sjukdom som bara vår ras, i nuläget, specifikt kan vara behäftad med. Samtidigt ger den stora konsekvenser för individen då den orsakar blindhet. Den ger också avelsförbud och kan därmed påverka den genetiska mångfalden.

Vad säger SKK om PCR?

På SKK hemsida finns alla ögon diagnoser från de nya ECVO-intygen listade. Där står en kort information och avelsrekommendationer.

Länk:

<https://www.skk.se/uppfodning/halsa/ogonhalsa/ogonsjukdomar/>

Du hittar chorioretinopati under rubriken "Övriga diagnoser från punkt 18"

Citat från SKK information:

"Chorioretinopathy, primary retinal disease (In chinese crested dog, pigmentary chorioretinopathy)

Chorioretinopati som ses hos chinese crested dog. Övriga raser kan inte få denna diagnos enligt ECVO guidelines.

Avelsrekommendation för hund ögonlöst 2025-02-03 eller senare:

En hund med denna diagnos ska inte användas i avel."

Vad är då PCR?

När det fristående nätverket "crestednetwork.se" initierade en forskningsstudie tillsammans med Professor och ECVO diplomate Kristina Narfström för att kartlägga det normala kinesögat upptäcktes sjukdomen "pigmentös chorioretinopati".

En del av forskningsmedlen kom från SKK forskningsfond. Hela 127 privatägda chinese crested finns med i studien och hos 35 av dessa återfanns PCR. Studien publicerades 2014. Flera av de deltagande och drabbade

hundarna var familjebesläktade, varför siffrorna inte kan ses som representativa för rasen som helhet.

Den yngsta hunden i studien var endast tre år och det fanns ingen skillnad mellan om hunden var en hane eller tik eller om den var pålsad eller hårlös.

Sjukdomen börjar i ytterkanterna av ögonbotten där små kraterliknande "donuts" uppstår. Med tiden så sprider sig de sjuka områdena mot mitten av ögonbotten. Desto mer sjukdomen breder ut sig desto mer kommer den att påverka hundens syn, till slut blir hunden blind.

Sjukdomen påminner om människans ögonsjukdom åldersrelaterad makuladegeneration (AMD) vardagligt kallad "gula-fläcken-sjukan". Detta var också anledningen till att man kunde fortsätta forskningen med andra forskningsmedel efter den inledande studien.

Under flera år kartlades sjukdomen, ögon från avlidna (sjuka och friska) hundar studerades och blodprover samlades in och DNA s letades. Tyvärr lyckades man inte finna orsaken trots intensiva insatser.

Vi får hoppas att framtiden kan ge oss svaren. För dig som vill förkovra dig i mer om PCR delar vi här ett par matnyttiga länkar (se även hemsidan):

https://www.ecvo.eu/media/chinese_crested_dog.pdf

<https://www2.skk.se/globalassets/dokument/uppfodning/hss/pr---hundens-folksjukdom.pdf>

Källor: SKK informationsmaterial:
Hundars ögonhälsa
PRA- hundens folksjukdom
SKK Hunddata & Avelsdata

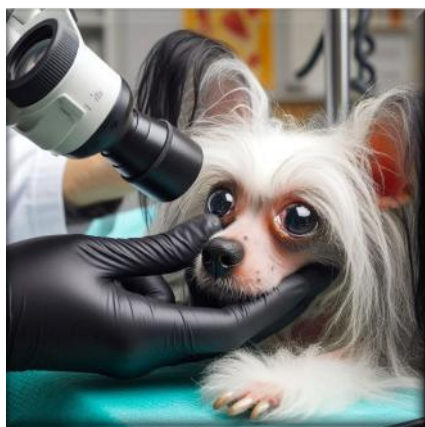
Att ögonlysa sin hund

De flesta som ögonlyser sin hund gör det för att de har planer på att avla med hunden. CCC avelsrekommendationen är att ögonlysa inom ett år innan parning för att veta att hunden är frisk i ögonen. Ögonlysningsintygen är således en färskvara i det här sammanhanget.

Andra orsaker kan vara veterinärmedicinska, att hunden uppvisar symtom på ögonproblem, sjukdom eller råkat ut för något trauma. Sen finns alltid den vanliga hundägaren som bara vill ha kontroll över sin hunds ögonhälsa och ögonlyser hunden ett par gånger i dess liv för att veta hur det står till.

För att ögonlysa behöver man vända sig till en veterinär som gått en speciell utbildning för ändamålet. De som har högst utbildning i ämnet kallas för ECVO Diplomate (Diplomate of the European College of Veterinary Ophthalmologists). Det finns sex stycken ECVO Diplomate i Sverige idag varav en är pensionerad.

Det är inte ovanligt att ögonveterinärer är beresta och besöker och bemannar olika kliniker olika dagar.

Svenska Sällskapet för Veterinär Oftamologi (SSVO)

De svenska ögonveterinärernas organisation

Saxat från SSVO hemsida:

Syfte

Främja utvecklingen av och utbildningen i veterinärmedicinsk oftalmologi.

Mål

Arbeta för vidareutbildning i oftalmologi.

Sprida information om SSVO till såväl veterinärkåren som till allmänheten.

Samarbeta nationellt med närstående discipliner.

Samarbeta internationellt med intressegrupper inom veterinärmedicinsk oftalmologi.

Utbildning

SSVO är huvudman för ögonlysningsutbildningen. Utbildning för auktoriserad ögonlyssare görs enligt fastställda krav och i samverkan med en handledare som är auktoriserad ögonlyssare.

Hitta en ögonlyssare

SSVO har en överskådlig karta över aktiva ögonlyssare som du finner via den här länken:

<https://www.ssvo.se/ogonlysning/>

Om man inte är nöjd

I första hand är det tillrådligt att samtala med den ögonlyssande veterinären och be om fler förklaringar om man känner att man behöver det. Det är oftast enklast att ta det på en gång när ögonlysningen sker.

Det är inte så konstigt att man kan känna sig besviken, ledsen, och förvirrad och så vidare om man får ett negativt besked om sin hunds ögonhälsa. Att be om mer information och förklaringar är helt naturligt i ett sådant läge.

Om man ändå inte är nöjd finns det möjligheter att överklaga ett ögonlysningsresultat. På SKK finns följande information om hur du går tillväga:

Innan du gör något alls - kontakta SKK

Börja med att kontakta SKK innan du bokar en ny undersökning så att de kan hänvisa dig till en ögonlysare med utbildningen "ECVO

Diplomate". SKK behöver också ditt medgivande att ersätta resultatet i databasen som ska omprövas mot det nya resultatet.

Nivå 1

I det första skedet ska hunden undersökas av en så kallad ECVO Diplomate. Ny undersökning ska ske skyndsamt (inom dagar till veckor) från den första undersökningen.

Veterinären som först undersökte hunden ska kontaktas av hundägaren och informeras om att man har för avsikt att göra en ny underökning.

Hundägaren kommer nu att få information om hur det ska gå till och även bli hänvisad till en ECVO Diplomate.

När det nya besöket bokas ska protokollet från den tidigare underökning uppvisas av hundägaren.

ECVO Diplomate inbjuder också den första veterinären att närvara och delta i den nya undersökningen. Om möjligt inbjudes även ännu en medlem av den så kallade ögonpanelen.

Nivå 2

Om det inte finns enighet mellan den ECVO Diplomate, som fått uppdraget att granska det första resultatet, och den först undersökande ögonlyssaren, ska hunden undersökas av tre ECVO diplomate samtidigt vid ett nytt tillfälle.

